

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

2. juni 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — socialpolitik — ligebehandlingsprincippet og princippet om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder — direktiv 2000/78/EF — ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv — artikel 2, 3 og 6 — forskelsbehandling på grund af alder — national lovgivning, der i visse tilfælde fastsætter en højere beskatning af alderspensionsindkomst end af lønindkomst — anvendelsesområdet for direktiv 2000/78 — Den Europæiske Unions kompetence på området for direkte beskatning«

I sag C-122/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Korkein hallinto-oikeus (øverste forvaltningsdomstol, Finland) ved afgørelse af 6. marts 2015, indgået til Domstolen den 10. marts 2015, i sagen indledt af

C

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta, og dommerne A. Arabadjiev (refererende dommer), J.-C. Bonichot, C.G. Fernlund og S. Rodin,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. december 2015,

efter at der er afgivet indlæg af:

- C ved K. Suominen og asianajaja A. Kukkonen
- den finske regering ved S. Hartikainen, som befuldmægtiget
- Irland ved J. Quaney og A. Joyce, som befuldmægtigede
- den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, C. Freire og M. Conceição Queirós, som befuldmægtigede
- den svenske regering ved A. Falk, U. Persson, N. Otte Widgren, C. Meyer-Seitz, E. Karlsson og L. Swedenborg, som befuldmægtigede

* Processprog: finsk.

— Europa-Kommissionen ved D. Martin og I. Koskinen, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 28. januar 2016,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af princippet om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder, af artikel 2, stk. 1, artikel 2, stk. 2, litra a), artikel 3, stk. 1, litra c), og artikel 6, stk. 1, i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT 2000 L 303, s. 16, berigtiget i EUT 2015 L 185, s. 31) samt af artikel 21, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet inden for rammerne af en sag anlagt af C med henblik på at anfægte en afgørelse truffet af den finske skattemyndighed om at opkræve en tillægsskat på 6% fra C af den del af alderspensionsindkomsten, der efter pensionsindkomstfradraget overstiger 45 000 EUR pr. år.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 I henhold til 13. betragtning til direktiv 2000/78 finder dette direktiv »ikke anvendelse på ordninger for social sikring og social beskyttelse, hvis ydelser ikke er sidestillet med løn i den betydning, dette udtryk er anvendt i [artikel 157 TEUF]«
- 4 Ifølge dette direktivs artikel 1 er formålet med dette »med henblik på at gennemføre princippet om ligebehandling i medlemsstaterne at fastlægge en generel ramme for bekæmpelsen af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering«.
- 5 Direktivets artikel 2 har følgende ordlyd:

»1. I dette direktiv betyder princippet om ligebehandling, at ingen må udsættes for nogen form for direkte eller indirekte forskelsbehandling af nogen af de i artikel 1 anførte grunde.

2. I henhold til stk. 1:

a) foreligger der direkte forskelsbehandling, hvis en person af en eller flere af de i artikel 1 anførte grunde behandles ringere, end en anden i en tilsvarende situation bliver, er blevet eller ville blive behandlet

b) foreligger der indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer med en bestemt religion eller tro, et bestemt handicap, personer, som tilhører en bestemt aldersgruppe, eller personer med en bestemt seksuel orientering, særlig ufordelagtigt i forhold til andre personer, medmindre:
i) den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt mål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige [...]

[...]«

6 Det nævnte direktivs artikel 3 med overskriften »Anvendelsesområde« fastsætter:

»1. Inden for rammerne af [Den Europæiske Unions] beføjelser finder dette direktiv anvendelse både i den offentlige og den private sektor, herunder offentlige organer, på alle personer for så vidt angår:

[...]

c) ansættelses- og arbejdsvilkår, herunder afskedigelse og løn

[...]

3. Dette direktiv omfatter ikke udbetalinger af enhver art fra offentlige eller lignende ordninger, herunder offentlige ordninger for social sikring og social beskyttelse eller lignende ordninger.

[...]«

7 Samme direktivs artikel 6 har følgende ordlyd:

»1. Uanset artikel 2, stk. 2, kan medlemsstaterne bestemme, at ulige behandling på grund af alder ikke udgør forskelsbehandling, hvis den er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af den nationale ret, bl.a. legitime beskæftigelses-, arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelsespolitiske mål, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

Der kan bl.a. være tale om følgende former for ulige behandling:

a) tilvejebringelse af særlige vilkår for adgang til beskæftigelse og erhvervsuddannelse, beskæftigelse og erhverv, herunder betingelser vedrørende afskedigelse og aflønning, for unge, ældre arbejdstagere og personer med forsørgerpligt med henblik på at fremme deres erhvervs-mæssige integration eller at beskytte dem

b) fastsættelse af minimumsbetingelser vedrørende alder, erhvervs-erfaring eller anciennitet for adgang til beskæftigelse eller til visse fordele i forbindelse med beskæftigelse

[...]

2. Uanset artikel 2, stk. 2, kan medlemsstaterne bestemme, at fastsættelse af aldersgrænser for adgang eller ret til pensions- eller invaliditetsydelse, der er omfattet af erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger, herunder fastsættelse af forskellige aldersgrænser for ansatte eller grupper eller kategorier af ansatte, og anvendelse af alderskriteriet til aktuarberegninger inden for rammerne af disse ordninger ikke udgør forskelsbehandling på grund af alder, for så vidt dette ikke medfører forskelsbehandling på grund af køn.«

Finsk ret

8 § 124, stk. 1 og 4, i tuloverolaki (1992/1535) (lov 1992/1535 om indkomstskat), i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, har følgende ordlyd:

»Fysiske personer [...] skal betale indkomstskat til staten af deres skattepligtige lønindkomst i henhold til de progressive indkomstkattesatser og af deres skattepligtige kapitalindkomst i henhold til indkomstskatteprocenten. Fysiske personer skal desuden betale tillægsskat til staten af alderspensionsindkomst, jf. bestemmelserne i stk. 4. Andre skattepligtige personer skal betale indkomstskat af deres skattepligtige indkomst i henhold til indkomstskatteprocenten.

[...]

Fysiske personer skal betale 6% i tillægsskat af den del af alderspensionsindkomsten, der efter pensionsindkomstfradraget overstiger 45 000 EUR. På tillægsskatten for alderspensionsindkomst anvendes bestemmelserne i denne lov eller enhver anden lov om den indkomstskat på lønindkomst, der skal betales til staten.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 9 C er finsk statsborger, født i 1948 og bor i Finland. Skattemyndigheden fastsatte for C en kildeskattesats, som fandt anvendelse på den skat, der skulle betales i indkomstskat i skatteåret 2013. I denne sammenhæng beregnede denne myndighed på grundlag af § 124, stk. 1 og 4, i lov 1992/1535 om indkomstskat en tillægsskat på 6% af den del af C's pensionsindkomst, der oversteg 45 000 EUR efter pensionsindkomstfradraget.
- 10 Som det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse modtog C i løbet af skatteåret 2013 en alderspension i Finland på i alt 461 900,88 EUR, hvoraf 251 351,10 EUR blev indeholdt som indkomstskat. C modtog ud over sin alderspension en lønindtægt for arbejde udført i Finland.
- 11 Ved afgørelse af 11. marts 2013 afslog skattemyndigheden den klage, som C havde indgivet over den kildeskattesats, der fandt anvendelse på den skat, der skulle betales i indkomstskat i skatteåret 2013.
- 12 C anfægtede denne afgørelse for Helsingin hallinto-oikeus (forvaltningsdomstolen i Helsinki, Finland), idet han gjorde gældende, at de bestemmelser om tillægsskat på alderspensionsindkomst, der er fastsat i artikel 124, stk. 1 og 4, i lov 1992/1535 om indkomstskat, ikke med henblik på at fastlægge kildeskattesatsen kunne anvendes på hans alderspensionsindkomst.
- 13 Efter at have konstateret, at de formål, der forfølges med de nævnte bestemmelser – som ifølge forarbejderne til disse var at hæve skatten for de skatteydere, der har betydelige alderspensionsindkomster – var af almen interesse, generelt acceptable og i overensstemmelse med de generelle målsætninger for beskatning, frifandt Helsingin hallinto-oikeus (forvaltningsdomstolen i Helsinki) skattemyndigheden. Denne ret fandt endvidere, at EU-retten og følgelig chartret ikke fandt anvendelse på tvisten i hovedsagen, for så vidt som denne tvist rejste spørgsmålstejn ved en direkte skat, som henhører under medlemsstaternes kompetence.
- 14 C anmodede Korkein hallinto-oikeus (øverste forvaltningsdomstol, Finland) om tilladelse til at appellere afgørelsen fra Helsingin hallinto-oikeus (forvaltningsdomstolen i Helsinki). Ifølge den forelæggende ret vedrører de i hovedsagen omhandlede skattebestemmelser ikke ansættelses- og arbejdsvilkår som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra c), i direktiv 2000/78 og kan generelt ikke anses for at udgøre en foranstaltning, der henhører under dette direktivs anvendelsesområde. De fastsætter navnlig ikke et kriterium for fastsættelse af lønnen. I modsætning til, hvad der var tilfældet i den sag, der gav anledning til dom af 26. februar 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105), ligger disse bestemmelser således uden for den materielle EU-ret.
- 15 Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen er formålet med den i hovedsagen omhandlede lovgivning at opnå skatteindtægter fra modtagere af alderspensionsindtægter med stor skatteevne, at mindske forskellen på beskatningen af alderspensionsindtægter og lønindtægter og at forbedre incitamenterne for ældre personer til at forblive erhvervsaktive.
- 16 Den forelæggende ret nærer tvivl om, hvorvidt denne lovgivning henhører under EU-rettens anvendelsesområde, navnlig under anvendelsesområdet for direktiv 2000/78 som defineret i dette direktivs artikel 3 og i givet fald om, hvorvidt den nævnte lovgivning udgør en direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af alder som omhandlet i samme direktivs artikel 2.

17 Under disse omstændigheder har Korkein hallinto-oikeus (den øverste forvaltningsdomstol) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 3, stk. 1, litra c), i direktiv 2000/78 fortolkes således, at en national ordning som bestemmelserne i § 124, stk. 1 og 4, i [lov 1992/1535 om indkomstskat], der vedrører en tillægsskat på [alderspensionsindkomst], falder ind under EU-rettens anvendelsesområde, således at forbuddet mod forskelsbehandling på grund af alder som omhandlet i [chartrets] artikel 21, stk. 1, [...] finder anvendelse på denne sag?

[Det] andet og [det] tredje spørgsmål stilles alene for det tilfælde, at Domstolen besvarer det første spørgsmål således, at denne sag falder ind under EU-rettens anvendelsesområde.

2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Skal artikel 2, stk. 1, og stk. 2, litra a) eller b), i direktiv [2000/78] og [chartrets] artikel 21, stk. 1, [...] fortolkes således, at de er til hinder for en national ordning som [...] § 124, stk. 1 og 4, [i lov 1992/1535 om indkomstskat,] der vedrører en tillægsskat på [alderspensionsindkomst], hvorefter der af en fysisk persons [alderspensionsindkomst], som i det mindste indirekte modtages på grundlag af personens alder, i visse situationer opkræves højere indkomstskat, end der ville blive opkrævet af erhvervsindtægter af tilsvarende størrelse?

3) Såfremt de nævnte bestemmelser i direktiv [2000/78] og i [chartret] er til hinder for en national ordning som tillægsskatten på [alderspensionsindkomst], skal det i den foreliggende sag desuden undersøges, om artikel 6, stk. 1, i det nævnte direktiv skal fortolkes således, at en national ordning som tillægsskatten på [alderspensionsindkomst] alligevel kan anses for objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål i denne bestemmelses forstand, herunder et legitimt beskæftigelses-, arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelsespolitisk mål, fordi formålet med tillægsskatten på alderspensionsindtægter, som det fremgår af forarbejderne til [lov 1992/1535 om indkomstskat], er at opnå skatteindtægter fra modtagere af alderspensionsindtægter med stor skatteevne, at mindske forskellen på beskatningen af pensionsindtægter og [lønindtægter] og at forbedre incitamenterne for ældre personer til at forblive erhvervsaktive?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

18 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 1, litra c), i direktiv 2000/78 skal fortolkes således, at en national ordning som den i hovedsagen omhandlede vedrørende en tillægsskat på alderspensionsindkomst henhører under dette direktivs materielle anvendelsesområde, og om princippet om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder, der er fastsat i chartrets artikel 21, stk. 1, følgelig finder anvendelse på tvisten i hovedsagen.

19 Det skal indledningsvis bemærkes, at det følger af Domstolens faste praksis, at det fremgår af såvel titlen på og præambelen i som indholdet af og formålet med direktiv 2000/78, at dette tilsigter at fastlægge en generel ramme for at sikre enhver person ligebehandling »med hensyn til beskæftigelse og erhverv«, idet vedkommende tildeles en effektiv beskyttelse mod forskelsbehandling af en af de i direktivets artikel 1 anførte grunde, herunder alder (dom af 26.9.2013, Dansk Jurist- og Økonomforbund, C-546/11, EU:C:2013:603, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).

- 20 Anvendelsesområdet for direktiv 2000/78 skal i lyset af artikel 3, stk. 1, litra c), og artikel 3, stk. 3, i dette direktiv, sammenholdt med 13. betragtning hertil, forstås således, at det ikke dækker ordninger for social sikring og social beskyttelse, hvis ydelser ikke er sidestillet med løn i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 157, stk. 2, TEUF (dom af 21.1.2015, Felber, C-529/13, EU:C:2015:20, præmis 20 og den deri nævnte retspraksis).
- 21 Begrebet »løn« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra c), i direktiv 2000/78 skal ganske vist fortolkes bredt. Domstolen har således udtalt, at dette begreb bl.a. omfatter samtlige ydelser i penge eller i naturalier, aktuelle eller fremtidige, som arbejdstageren som følge af arbejdsforholdet tildeles af arbejdsgiveren, eventuelt indirekte, i henhold til en ansættelseskontrakt, ifølge lov eller frivilligt (dom af 12.12.2013, Hay, C-267/12, EU:C:2013:823, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis). Den omstændighed, at visse ydelser udbetales efter arbejdsforholdets ophør, udelukker desuden ikke, at de kan have karakter af løn i de nævnte bestemmelses forstand (dom af 9.12.2004, Hložek, C-19/02, EU:C:2004:779, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 Domstolen har ligeledes præciseret, at der blandt de fordele, som kan kvalificeres som løn, navnlig er de fordele, der udbetales af arbejdsgiveren som led i et arbejdsforhold, som skal sikre arbejdstagerne en indkomst, selv om de i særlige tilfælde ikke udøver aktiviteter som nævnt i ansættelseskontrakten. Desuden kan sådanne ydelsers karakter af løn ikke drages i tvivl, blot fordi ydelsen også afspejler socialpolitiske hensyn (dom af 9.12.2004, Hložek, C-19/02, EU:C:2004:779, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).
- 23 Domstolen har således udtalt, at de ydelser, der udbetales i henhold til en pensionsordning, som i det væsentlige beror på pensionsmodtagerens arbejdsforhold, skal ses i tilknytning til den løn, vedkommende modtog, og henhører under artikel 157, stk. 2, TEUF (dom af 7.1.2004, K. B., C-117/01, EU:C:2004:7, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).
- 24 Det følger dog ikke heraf, at en national ordning vedrørende skattesatsen for alderspensionsindkomst skal anses for at henhøre under anvendelsesområdet for direktiv 2000/78.
- 25 Det skal indledningsvis bemærkes, at tvisten i hovedsagen ikke vedrører måderne eller betingelserne for fastlæggelsen af det ydelsesbeløb, som arbejdstageren modtager som følge af arbejdsforholdet mellem ham og hans tidligere arbejdsgiver (dom af 1.4.2008, Maruko, C-267/06, EU:C:2008:179, præmis 46), men skattesatsen for alderspensionsindkomst. En sådan skat vedrører imidlertid ikke arbejdsforholdet og følgelig heller ikke fastlæggelsen, inden for denne ramme, som er den eneste, der er fastsat ved direktiv 2000/78, af »løn« som omhandlet i dette direktiv og i artikel 157, stk. 2, TEUF.
- 26 En tillægsskat på alderspensionsindkomst som den i hovedsagen omhandlede, som ikke har nogen som helst forbindelse med ansættelseskontrakten, følger direkte og udelukkende af en national skattelovgivning, der finder anvendelse på fysiske personer, hvis pensionsindkomst efter pensionsindkomstfradraget overstiger 45 000 EUR, således som det følger af selve ordlyden af § 124, stk. 1 og 4, i lov 1992/1535 om indkomstskat.
- 27 En national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede vedrørende en tillægsskat på pensionsindkomst henhører følgelig ikke under anvendelsesområdet for direktiv 2000/78.
- 28 Hvad endelig angår de af chartrets bestemmelser, som den forelæggende ret ønsker fortolket, er det tilstrækkeligt at bemærke, at ifølge chartrets artikel 51, stk. 1, er dets bestemmelser kun rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten.
- 29 Det er imidlertid ubestridt, at lov om indkomstskat ikke gennemfører nogen EU-retlig bestemmelse, og at intet direktiv om beskatning kan finde anvendelse på den i hovedsagen omhandlede situation. Som det fremgår af nærværende doms præmis 27, henhører tvisten i hovedsagen desuden heller ikke under

anvendelsesområdet for direktiv 2000/78. De bestemmelser i chartret, som der med den foreliggende præjudicielle anmodning er anmodet om en fortolkning af, kan følgelig ikke med føje påberåbes inden for rammerne af denne tvist.

- 30 Henset til de ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 1, litra c), i direktiv 2000/78 skal fortolkes således, at en national ordning som den i hovedsagen omhandlede vedrørende en tillægsskat på alderspensionsindkomst ikke henhører under dette direktivs materielle anvendelsesområde og følgelig heller ikke under chartrets artikel 21, stk. 1.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 31 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det uforment at besvare det andet og det tredje spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 32 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 3, stk. 1, litra c), i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv skal fortolkes således, at en national ordning som den i hovedsagen omhandlede vedrørende en tillægsskat på alderspensionsindkomst ikke henhører under dette direktivs materielle anvendelsesområde og følgelig heller ikke under artikel 21, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Underskrifter